

Изази неђељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
ПОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Преплата шаље се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом уплатити на
пошту у Котор. Дописни
листу се уредништу. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће и
на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

ПАРИЗ, 26 нов. — Буланжерова странка хоће да пита владу, за што је бивше нар. посланике понавјештала на висока судничка мјеста. Питају, да ли може камара допустити такве смутње које вријеђају стечена права и увode политику у судове. Центар показује негодовање. Камара одлучи, са 258 против 205 гласова, да се та интерпелација одгоди на мјесец дана.

ЛИСАБОН, 26 нов. — Распар бразилијански Дом Педро, са царicom, породицом и пратњом, стигао је јутрос амо на броду Алагоас, који је истакао досадашњу бразилијанску заставу. Дом Педро неће објављивати никаква прогласа.

ПЕТРОГРАД, 26 нов. — „Руски Инвалид“ јавља: Принц Луј Наполеон именоват је за потпуковника у драгонском пуку Краља виртембершког, у Нижњем Новгороду.

МОНАКОВО, 26 нов. — „Allgemeine Zeitung“ дознаје из поузданог извора, да се у обавијештеним круговима берлинским и петроградским ништа не зна о тобожњој вјеридби сестре њемацког Цара, Маргарите (са руским Царевићем-Нашљедником), као што скоро неки гласови проијеше.

ПЕТРОГРАД, 28 нов. — При синоћнем свечаном обједу, о светковини витезова св. Ђорђа, била је царска породица и велможе царства. На Цару је била униформа нижњеновгородских драгона, у које је ономад ступио принц Луј Наполеон.

БИОГРАД, 28 нов. — Под на словом „Бомба“ изашла је брошура много занимљива. У њој се износе имена свијех општина, који су, приликом грађења српске железнице, примили бакшиш од свега шест милијона. Брошира очевидно иде на то да обрुка напредну странку (Тако вели наш бечки кор. биро. Ур.). Не потврђује се гласови да ће министар грађевине дати оставку.

ФРАНКФУРТ (на Мајни?), 28

нов. — Цар је дошао овдје, дочекан свијем властима, поздрављен народом.

ПАРИЗ, 28 нов. — У камари се данас расправљало о избору у Монмартру. Приједлог Деруледов, да се избор Буланжеров потврди, одбијен је са 370 гласова против 123, Потврђен је Жофрен.

ФРАНКФУРТ, 28 нов. — Цар, захваљујући на напишој му здравици, рече да се и сад увјерио о сретним последицама одржаног мира; нада се да ће његови труди на исти смјер бити успјешни.

СРИЈЕДАЦ, 28 нов. — Послије говора Стамбуловјева одобрио је сабрање погодбу о зајму од 30 милиона.

ЦАРИГРАД, 28 нов. — Објављена је праде о помиловању Крићана. Број посланика народних смањује се на 57, т. ј. 35 хришћана, 22 мухамедовца.

ЦАРИГРАД, 29 нов. — Њеколико стотина крићанских породица које су у почетку устанка биле побјегле у Атину и Пиреј, вратиле су се скоро, драговољно, на своја огњишта. То показује најбоље да није истина што се злобно проноси, као да на Крити влада несигурност и да турске власти досађују хришћанима.

БУДАПЕШТА, 29 нов. — Тиса је у зем. сабору одговорио на интерпелацију (Мил. Исаковића) о сазиву српског цркв. нар. сабора. Тиса рече да и влада жели да се српско црквено питање ријешити сазивом сабора. Сабор ће се одмах сазвати чим влада прими пријаву српског митрополитског савјета. Тисин одговор узет је на знање.

БЕРН, 29 нов. — Федерална скупштина изабрала је за предједника швајцарског савеза, за год. 1890, Рипонста, из Ваде, радикала, а за под-предједника Велти-а, из Арговије.

БЕЧ, 30 нов. — Англо-аустријска банка замолила је министра иностраних послова, да заштити њене интересе у питању о монопољу соли у Србији. Министар је обрекао да ће одлучно посредовати.

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГУШ, II.

владика црногорски.

Од Андрије Фекоње.

„Силанити“ лијеп ка по Душан
учитељ свога народа капо Доситеј
и pjesnik капо Мушички.“

Недје на по пута из Котора на Цетиње лежи ни на брду са свим ни у долини, најеплетеније и најнепреступније гвијездо црногорско, Његуши. Но, то село није само, гвијездо, већ је то и колијевка и извор црногорске слободе: ту станује најстарије племе, које је дало много владика, војвода и кнежева, Црне Горе и Српства, на и цијелога јужнога Словенства.

Међу јаснијем звијездама на небу црногорско-српске историје сјају се владике Његуши из браства Петровића, које дате толико храбријех јунака земљи на обрану, а народу на славу. Први, Данило, који је завладао године 1697. бочио је Црну Гору од Турака и Потурчењака. За њим су на измјене владали Сава и Василија, борећи се иза његове смрти с пустошом Шћепаном Малијем, га с Турцима и с Млечанима (1768). За тим Петар I, који је поставши год. 1782 владиком, са 48 годишњом својом управом створио нову еру за Црну Гору, прогласивши је слободном и ускртивши Турцима давање харача, а своме народу пруживши нови државни законик; њега је захвалио народ за његов труд и настојање о обрани и очувању цркве, народности и слободе поставио међу своје свевце.

Њега је наслиједио Петар Петровић Његуш II., о којему вели неки уче-

СРИЈЕДАЦ, 30 нов. — Српски довереник Стефановић састајао се више пута са Странским и договарао се о трговачком уговору. Брзо ће договори формално почети.

БИОГРАД, 30 нов. — Влада је одговорила одмах на питање Портино, да ли пристаје да се досадашњи секретар биоградског посланства, Махмуд-беј, именује турским послаником за Биоград. Српска влада пристаје. Њеколицина државника (hommes d'etat, зове их наш кор. биро), које брошура „бомба“ окривљује да су примили мито од Бонтуа, тужиће се суду.

ЦАРИГРАД, 30 нов. — По Каљарову посредовању погодила се влада с управом јавнога дуга у погледу поступка са сувишном царинских прихода. Влада ће посити све трошкове управе и примаће 80 на сто цјелокупне вриједности увоза, остало иде на јавни дуг. Установиће се питање царине по тежини, мјесто 8 по сто.

ПЕТРОГРАД, 30 нов. — „Новое время“ дознаје из Биогграда, да српске власти чине неприлике рускијем трговцима. Чуди се поступку српских власти и предлаже, да се што прије углави трговачки уговор између Русије и Србије.

БЕЧ, 2 дец. — У царев. вијећу изјављује предједник министарског савјета гроф Тафе, да ће влада првом приликом одговорити на интерпелације о чешком државном праву. Влада се не бојања на трошак устава, да би добила милост вишине. Тафе одбија с огорчењем каживање посл. Пленера, да аустријска политика изазива у свој Јевропи сажалење или злурадост. Сав свијет, вели Тафе, зна да се Аустрија прибира, те је и ова скупштина дала скоро доказа своје оданости отаџбини. Навала опозиције неће скренути владу са досадањег пута који води к измирењу основаних захтјева двају народа у Ческој. — Пленер одговара, да опозиција не војује против личности, но против система. — Провизорни буџет примљен је са 131 против 88 гласова.

РИМ, 2 дец. — У камари под-

ни критичар, да је био један и лијеп кано Душан, учитељ свога народа кано Доситеј и pjesnik капо Мушички: у кт су спојене таква својства, то није обичан, свагдашњи човјек; и заиста владика Петар II. био је човјек, кога нуним правом смијемо држати за најсавијенијег човјека нашега вијека. *)

Раде, — тако су Петра II. називали при крштењу, — родио се на Његушима год. 1811 од оца Тома Петровића, брата владике Петра I. Учио га је славни српски књижевник Сима Милутиновић Сарајлија, овјенчани pjesnik Србијанке. Из тога живио је у Русији, у Петрограду, гдје се је спремао за владичански чин, да може тако наслиједити господарство над Црном Гором. Год. 1833 посвећен за владика повратио се у Црну Гору, те је под именом Петра II. преузео народно владанье, које је тада привремено водио Подгоричанин Јовановић.

Црногорска историја пуна је јуначких и витешких дјела, али ипак су је слабо познавали туђинци, док је није бесмртни владика Петар II. изишо свијету на видик са својим дипломатичким, културним и књижевним дјелима.

Први рад Петру био је, да ослободи Црну Гору глумога безакоња (sic?), те да је сачува од грабежа, палежа, убиства, освете, међусобне борбе, крађе и лупетине, а ова зла не мило троваху њен живот. За кратко вријеме, па је Црна Гора изми-

*) Ова пртица о бесмртном лављеном pjesнику изашла је у 21 броју Јубиланског „Slovenskog Sveta“, те је ево доносио у српском пријеву, да шњом упознамо и читаоце „Гласа Црногорца“. Приједла предао диочева

носи Криепи приједлог, да се правиче дароване за Асаб, протегну и на Масаву и остале области црног Мора и на етиопску висину, те да се и ту установи грађанска влада. Камара при-ма хитност. — Плебаро пита министра војног и иностраног, како се налази и како је уређена африканска колонија. Њеки Де Јубис бачи са јавне трибуне њеки свежаљ у сред скупштине. Одведоше га у квестуру, гдје рече да је он неправедно отпуштени железнички чиновник, те је дошао у Рим тражити правду. Послат је у полицију.

ПЕТРОГРАД, 2 дец. — „Journal de St. Petersburg“, говорећи о пријему бугарског зајма на бечкој борси и о јамству тога зајма, вели: Књаз и влада располажу по својој ђуди са народним добром, у пркос свог неправилног положаја, презирући права и не обзирајући се на пређашње неискупљене обавезе. Лист вели да му је дужност показати ту очевидну повреду берлинског уговора.

ДОПИСИ.

ОСВЕЋЕЊЕ ЦРКВЕ НА КЊАЖЕВЦУ.

Андријевица, 15 новембра.

(Закаснило за прошаст број)

Кад је Његово Височанство Књаз и Господар 1884 год. у мају мјесецу, обилазио витешку и вјерну нахију Васојевићку, народ га је са неописаном радошћу преглусетио. Но видећи Господар, да се ово српско јуначко племе нахои без цркве, кад је дошао на Перовац, погледа на источну страну и рече: Да се овђе подигне саборна црква и прозове ово мјесто Књажевац, те обљежи мјесто и заповједа да се црква што пријед стане градити на Његове трошкове и помоћу народа Васојевићког, која је тек свршетком октобра о. г. довршена.

Кад је црква била довршена, главари Васојевићки у име народа позову Г. Митрополита Митрофана за освећење, који се благовољем Његовог Височанства Књаза-Господара, под зимње вријеме на далеки пут у Васојевиће, 4 о. м. крене са Цетиња.

При свој даљини пута што се морало прећи за четири дана, то је Г. Митрополит, тежећи да час прије стигне, прева-

јенила лице. Та јуначка шака поче да мисли о своме животу и поносу народњем, те је одбацила сурову ђуд и искварену природу. Многи путници из разних земаља етадоше је походити, не више као хајдучку пећину, већ као уточиште слободних витезова, који знадоше с оружјем у руци, да са себе стресу азијатски јарам.

Петар није само на боље окренуо морал људства; он је раширио и природне границе својој домовини, придруживши јој: Куче и Пинере на јужној, Брда на сјеверној и напоишлетку Грахово и Дробавке на западној страни. Протјерао је из државе породицу Радовића, који себи присвајаше наслједно право на владарску част; увео је данак, да се узмогну плаћати државни чиновници; бринуо се за путеве и уопће много се трудио, да уздигне благостање својих поданика — између осталијех његовијех уредаба знаменита је установа сената, који одређује законе и има у рукама вишу судску власт; заведене лесечаре, који чувају сигурност у држави. Стража владичина, перјаници, састојала се из 30 домаћих јунака. У главном тако је владика уредио земљу.

Живо и неуморно настајао је Петар II. даље, да свој народ и душевно чим боље наобрази. Прије његове владе Црна Гора не имахаше школа и млађи људи спремаху се по манастирима за свештенички чин учећи се читати и писати. Владика Петар II. први је утемељио у својој пријестоници, на Цетињу, редовиту школу, у којој су се до дуже училе само црквене књиге. Год. 1835 основана је на Цетињу и штампарију, у којој су штампане

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Госпођици *....

Што се с тобом упознадох —
Ах! — та знадем ко је крив...;
Па проклињем судбу клету;
Кунем небо што сам жив!...

....Моли бога, зоро моја,
Нек на скоро куцне час —
Видов данак да затече
На косову свијех нас!...

Тад подвикни Скрикњама:
„Заборав’ те тугу плач —
Изгубљене српске земље
Обилића враћа мач!“...

А кад паднем, крај мог гроба
Побједе усади цвјет; —
Ал’ пустиш ли пад њим сузе,
Српска ће те мис’о клет’....

Ту ћу само заборавит’
Анђeosки поглед твој —
Ах! — ту, душо, излијечит’
Отровани живот свој!....

В.

дио у самих 36 сати и дошао у Андријевицу.

Свештенство Васојевићко, надајући се доласку Г. Митрополита, дочекало га је, у понедељник на планини Трешеву, куда је Г. Митрополит морао проћи. Дочекао га је надзиратељ г. Аксентије Бојовић са 15 свештеника.

Далјим путем поједини главари и војници сријетали су Г. Митрополита са одушевљењем, а на равници Пејовцу, на Књажевицу, сретну га главари од свих нахија, т. ј. капетан Захарије Протић, кап. Захарије Бакић и Павле Анолоновић Ровински, г. Митар Бакић, кап. Михаило Протић, кап. Јефрем Бакић, и дивна кита грађана Андријевичких, који приступив на благослов к руци Г. Митрополита, поздраве га добродошлицом.

Г. Митрополит, у пратњи протођакона г. Филипа Радичевића, одсјели су у гостиони Марка Радојевића, гдје су у 5 часова по подневу долазила депутације војене и грађанске, честитајући му сретан долазак у своју паству. Господа Митар Бакић и Павле Анолоновић, честитали су Г. Митрополиту на изванредном брзом — управ војничком — доласку.

Истог дана, 6 новембра, у вече, била је окићена наша варош са заставама и најсјајније илуминирана. Кроз читаву варош водило се еписко коло, пјевало и веселило уз урнебесно клицање: Живио наш витешки Господар, Књаз Никола I.

Сјутри дан, у уторак 7 о. м. био је отишаван Протођако са свештенством, да приреди нужне ствари у Андријевичкој новој цркви, који су све пригостили наиме: завјесе на дверима, тако исто и часну — свету трапезу са проскомидијом.

На Михољдан, 8 нов. имало је бити освешћење, али пошто је био тај дан сриједа, носни дан, ради народнег весеља и одушевљења, одгођено је било од г. Митрополита за у четвртак 9 нов. да се црква освети, што је било у свијем племенима Васојевићким јављено.

У очи освешћења окупљен је био на род из свијех Васојевићких села, као и с ову страну границе дошли су главни трговци: Симо Поповић, Живко Матковић, Лазо Вукић, Аско Шкекић, Никола Ђурбабић и Маријан Вуковић са свештеником Радосавом Рајковићем и учитељем из Ђурђевих ступова, Цвијетком Тасовићем.

У 4 часа по подне, г. Митрополит са свештенством и гореспоменутијем главарима, пошлци су у нову цркву на Књажевицу — четврт сата далеко од Андријевице — гдје су узевши благослов од Г. Митрополита, свештеник Аксентије Бојовић, протођако г. Ф. Радичевић са другима 10 свештеника отслужили вечерњу са благословенијем хљебова, — литије —, такођер и „всеношним бденијем“ јутрење, што је трајало до дубоке ноћи.

У четвртак, 9 о. м. искинуо се многи народ на Књажевац, гдје дође Г. Митрополит са свијем свештенством и главарима ради свечаног чинодјелства. Најприје се отпочело „освешћење водике“. После је започела свечана литија са ношењем светих моћних око цркве. Кад се ушло у цркву, извршило се најсветији чин: „освешћење престолне плоче“ и миропомазане цркве, које кад је све извршено, по правилима наше свете православне цркве, отпочела је Архиепископска служба, са гореспоменутијем свештенством.

На „маломе входу“, произведен је за Протопрезвитера Васојевићког, г. Аксе

није Бојовић; а после је свршених кондака, отац Протођако изговорио је с „амвона“ многољетствје Његовом Височанству нашем витешком Књазу Николи I. Њеном Височанству Књагини Милени, Њиховијем Светлостима престолонаследнику, Књазу Данилу и Великому Војводи Зетском, Књазу Димитрију и свијем осталијем члановима Свијетлог владалачког Дома.

Послије „Причасна“ говорио је Г. Митрополит, врло значајно слово о свечаности и подижућу овог светог храма, о брижљивоме и очинском старању Његовог Височанства за витешко племе Васојевићко, које је вагда остало вјерно Династији Петровић-Његова и идеји епискоје.

Послије службе божје, која се свршила у 1 час по подневу, сјело се за богато припремљену брацку, патријархалну епископску трпезу око које сједоше преко три стотине особа. На челу трпезе био је Преосвештени господин Митрополит, а до њега редом главари и напна прекогранична браћа. Осим ове велике трпезе, на округ цркве св. Арањела Михаила посједили су сва Васојевићка племена свако браство за својом трпезом, на којима разна јестива понамјештена бјеху. Кад се сложена браћа на благовање и вина понапине, почели се веселити са пјевањем и метањем из пушака.

Прву здравицу подигао је Преосвештени Г. Митрополит, у здравље Његовог Височанства премлостивог Господара који је подижућем овог св. храма поставио вјечити споменик неразријешиве везе према вјерноме и оданоме народу васојевићком. После је, ове здравице заорило је са свијех трпеза урнебесно клицање: „Живио Господар и нас Свијетли владалачки ом“ и тако громко, да се и Књажевачка брда придружавају благословима Преосвештеног Владике и народа васојевићкога.

Другу здравицу подигао је Господарев изасланик, г. Митар Бакић у име свега васојевићког племена, за здравље Господарево. И г. Бакић набројао је све што је Његово Височанство у свакој згоди за васојевићко племе учинио, позивајући народ да и после као и до сад устраје вјеран своме Узвишеном Господару и милој нам Црној Гори. Било је и још разнијех здравица са стране странијех гостију, а Живио Господар и васијели владалачки Дом, нигда ни престајало није.

Послије обједи из велике трпезе дигли су се: Г. Митрополит са главарима и свештенством, те су по жељи народа обилазили сваку племенску трпезу, које Преосвештени благослављае, да остави свети благослов на витешко племе васојевићко, који намјеравају тијем благословом сваке године о Михољдане окупљати се на истоме мјесту. За овим, Преосвештени Г. Митрополит, у друштву г. Ровинског и осталијех гостију, вратио се у Андријевицу.

У петак, 10 о. м. при повратку у Књажевац, Г. Митрополит сврати у ново освештену саборну цркву, те је са свештенством држао „парастос“ побратиму у Богочинијем Књаза Данила, нашем нигда незаборављеном војводи Миљану Вуковићу. За вријеме мртвачког спомена доста је суза проливиено, јер се народ још и данас сјећа ко бјеше честити војвода, а сјећа ће се док је свијета и вијека, јер онаког јунака тешко је да ће игда еписко мајка рађати. Он нам бјеше права перјаница и носилац епископске идеје у нашем пле-

мени — бјеше вјерни војвода Узвишеног Породице Петровић Његова. Слава дакле праху неумрлог војводе Миљана, а међу нама: „вечнаја памјат“!

Истог јутра, у 9 часова, сврати Г. Митрополит у Забрје у кућу кап. г. Захарије Бакића, гдје га дочекаше главари и народ. Из куће г. Бакића, Г. Митрополит продужи пут преко Равни, те брдом уз Граданицу преко Баца и низ Дрпе отиђе у град Колашин, а одатле у манастир Морацу, гдје је остао осам дана.

Р—Ћ.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 2 децембра.

(„Дијете иза мора.“) Тело Д. Аперу, мали уредник американског листа за дјecu „The Sunny Hour“, захваљује се Његовом Височанству, Господару и Књазу нашем, на послатој му слици Његовој, са познатом пјесмом, овим писмом:

**Његовом Височанству
Књазу Црногорском.
Драги Књаже,**

Приммо сам Вашу дивну слику и ваше лијено писмо и не знам што ћу од радости. Од свијех мојих фотографија ни једна није тако красна, ни једна тако јуначка. Ја вам захваљујем хиљаду пута и шаљем Вам хиљаду пута толико лијених жеља и ја желим да Ваша драга дјеца буду навјек тако сретна као што сам ја данас.

А кад настане зима те буде лед и снјег, нека Ваше Величанство буде сретно кад помисли на све оне лијепе и топле црвље, што ће ми Ваша милост помоћи да набавим, јер ја ћу продати много, много листова са том лијеном пјесмом. (Приход од његова листа одређен је, као што бисмо рекли из послатог нам броја, за фонд и мијењен да се сиротињи набави зимна обућа, „barefoot fund, боси фонд.“ Уред.)

Хитам да ухватим још ову пошту, те завршјем увјерењем највјерније и најискреније љубави према драгом и витешком Књазу Црногорском и цијелом Његовом јуначком народу, и много захваљујем што имам фотографију у прекрасном народном одијелу.

Вашег Височанства искрени мали американски пријатељ.

Тело д'Аперу.

За читаоце који разумију енглески, стављамо овдје и оригинал, из којег се боље види сва умиљатост ове лијепе дјетине безазлености:

„To His Royal Highness
The Prince of Montenegro
Dear Prince.

I received your noble picture and beautiful letter and I am so happy don't know

Млестима, гдје је био више пута, марљиво је пребријао и проучавао архив у „Piazza dei Frari“ и ту је из старих листова сабрао грађу за историју епископског народа. Руски цар Николај I. обдарио га је био великим кретом реда св. Ане; а он сам је установио двије колање за знак храбрости. С обзиром на интелектуално изражање владичино, заједно се морамо чудити његову генију, особито кад помислимо на то, да је Петар био син кршине Црне Горе, који није ни видео никакве академије јал' универзитета. Што се тиче његовог личног општења, било је то пријазно и љубезливо, просто и природно са свакијем, који је шњим у дотицај долазио — као што о томе Ив. Кукуљевић прича у „Danici“ 1847, бр. 6. А како је црногорском народу омилно био његов господар, најљепше се види из тога, што је била умукнула и пјесма и весеље, кад је Петар био једном приком оставио Црну Гору; а кад се он у своје горе повратио, на ново је пјесма оживјела. Тако је: „Гдје просвјета, ту народност цвјета.“

Умро је владика Петар Петровић Његуш II. од дужег побољшавања плућа 19 окт. 1851 г. и по својој жељи био је упокојан у црквици на врху Ловћена, највишега бријега у Црној Гори. Његова је смрт — писаме у некрологу Шћепан Љубиша — „свакоме Србину повриједла косовске ране. Касно ће се оваки геније из словенске колијевке изнјихати који кроз самих осамнаест година знаде себе понети на толику висину знања, да је био најсјајнија дика и понос свију нас Словена. Он је прекомерно љубио словенски род у опће, а своју домовину шњо је повратио у старин-

ска приједјеле Иванбеговине. Обатањена књижевност наша много му је лежала на срцу; он је мислио о томе, како би се свуда „отворили просвјете храмови“, како би хиљадама неучених Словена зора знања и доброг стања осванула, како би се изравниле међусобне распре, које једнородну браћу дијеле.

Петар Петровић Његуш, владика црногорски, бјеше наиме између првијех Срба, који су знали да вриједно и достојно цијене слогу и зајамност јужнословенску. Док — као што је познато — неки родољуби православне вјере из неких својих неоправданих вјерских предрасуда некако по пријекло гледаху своју рођену браћу латинске вјероисповијести те тога ради бјеху противни и књижевним напанама Гајева „илирства“: ускликну племенити владика у пјесми „Поздрав роду на ново љето“ у Гајевој „Danici“ 1848 бр. 2 с обзиром на вјеру, језик и народно ст одушевљено:

Не пита се, ко се како крсти,
Но чија му грије крива душу.
Чије га је млијеко задојило.
То је вопрос светогот символа!
Липо, лепо, бело и лијепо.
Било, бјело, бело и бијело,
Листићи су једнога цвијета
У пулоп се један одиљхали.
Ко је вјеран домаћој светињи,
Полеван је власти — домовини —
Ко л' на мајку своју родну хули,
Па њега се у страшној љутости
Ложи вјечна родитељска клетва,
Прах ће његов буре хулије
Возновати вјечно у гробницу!

Тако Петар Петровић Његуш II., владика црногорски.

Дијете Грујица.

what to do. Of all the photographs I have none is so handsome nor so brase. I thank you a thousand times and send you a Hous and times as many good wishes and I wish that your dear children may always be as happy as I am to day. And when the cold comes and it is ice and snow let your Majesty be happy when you think of all the nice warm shoes your kindness will help me to get, for I shall sell many, many papers with the beautiful poem in.

I have only time to catch this post if I close just now so I will with the truest and sincerest love to the dear and noble Prince of Montenegro and all his brave people, and with many thanks for having the photograph in the magnificent national costume.

Your Highness sincere little American friend

Tello d'Apéry.

18 West 14-th Street.

(„The Sunny Hour“) или „The Sunny Hour Monthly“, „Сунчани Час Мјесечник“, дошао нам је испреко мора, у свом стајаћем руху божитњем. На челу тог броја налази се слика Њер. Височанства, Господара и Књаза нашег, уз вјерни аутограф приложене пјесме „Што, дијете иза мора“, са енглеским пријевом. Остављајући за други пут да своје читаоце поближе упознамо са том особитом, ванстину американском новинарском појавом, за сад само доносимо ову биљешку:

— Никола I. Књаз Црне Горе.

Витешки и добри Књаз, чија се слика и аутографска пјесма налази на првој страни, владар је Црногорцима, најхрабријем народу на свијет, а највјернији је пријатељ рускога Цара. Историја, па ни старих Грка, не познаје бољих јунака „Црна је Гора много кршна, само су поља родна. Људи су радни, а жене су све добре и одане својој кући. Ђетићи су војници тек поћу ногом. (И по томе се види, како дјеца свућ претјерују. Ур.). Одијело им је прекрасно, а за пасом носе мале пушке. Има се рашта бити владалац такм народу, гдје сваки човек мора бити јунак, а Књаз најхрабрији међу њима. Народ је пуц љубави и зазора према Књазу Николи, а он је народу и отац и пријатељ“. Из тога долази кратка биографска биљешка.

Толико тек да се види, како ће будуће кољено американско мислити о Књазу Николи и о Црногорцима, те како се ваља сваком Црногорцу, који пође преко мора, узети на ум, да сачува свијетли образ, и себи и својима.

(Духовне проповиједи изван цркве.) Протле недјеље држао је ученик III. разреда Богословско-Училишта Школе Лазар Перовић духовну бесједу: „О љубави према ближњему“. После је ове бесједе читао је ученик истог разреда Ристо Поповић своју критику на бесједу Станка Ивановића од прошле недјеље, а бесједу Лазара Перовића узео је на критику Станко Ивановић и читаће је идуће недјеље. Сјутра држаће бесједу ученик III. разреда Ристо Врањеш на темат: „Не убиј“, а Станко Ива-

ска приједјеле Иванбеговине. Обатањена књижевност наша много му је лежала на срцу; он је мислио о томе, како би се свуда „отворили просвјете храмови“, како би хиљадама неучених Словена зора знања и доброг стања осванула, како би се изравниле међусобне распре, које једнородну браћу дијеле.

Петар Петровић Његуш, владика црногорски, бјеше наиме између првијех Срба, који су знали да вриједно и достојно цијене слогу и зајамност јужнословенску. Док — као што је познато — неки родољуби православне вјере из неких својих неоправданих вјерских предрасуда некако по пријекло гледаху своју рођену браћу латинске вјероисповијести те тога ради бјеху противни и књижевним напанама Гајева „илирства“: ускликну племенити владика у пјесми „Поздрав роду на ново љето“ у Гајевој „Danici“ 1848 бр. 2 с обзиром на вјеру, језик и народно ст одушевљено:

Не пита се, ко се како крсти,
Но чија му грије крива душу.
Чије га је млијеко задојило.
То је вопрос светогот символа!
Липо, лепо, бело и лијепо.
Било, бјело, бело и бијело,
Листићи су једнога цвијета
У пулоп се један одиљхали.
Ко је вјеран домаћој светињи,
Полеван је власти — домовини —
Ко л' на мајку своју родну хули,
Па њега се у страшној љутости
Ложи вјечна родитељска клетва,
Прах ће његов буре хулије
Возновати вјечно у гробницу!

Тако Петар Петровић Његуш II., владика црногорски.

Дијете Грујица.

новић браниће своју прву бесједу против критике Риста Поповића. Прва два бесједника, Станка Ивановића и Лазара Перовића, обдарио је Министар Просвјете књигама. И опет велимо, како би жељети било, да се и шира публика наше Вароши заинтересује за ове сазидатељне бесједи, које се сваке не јеђе послје службе Божје држе јавно у просторијама гимназије.

Црногорско-турска комисија, која се састала у Никшићу још у мају мјесецу о. г. да уреди питање о непокретном имању и да определили мјере о разлијем доходима на земље, куће и млине, својину Никшићких емиграната турских поданика, којима је берлински уговор признао потпуно право над непокретним добрима — свршила је на 22 пр. мј. свој рад.

Пошто комисија није могла довршити у Никшићу читав рад, за то су чланови прешли послиједних дана овђе на Цетиње. У комисији су били: од стране црногорске предсједник Великог Суда, г. војвода Ђуро Церовић, а од стране отоманске владе г. г. Шериф Ефендија, кајмакан Вучитрнски и Сали Ефендија, кајмакан од Врањења.

Закључне расправе овђе на Цетињу вођене су, у присуству отоманског посланика г. Тефик Беја, у нашем министарству иностраних дјела, гдје је закључен, потписан и измијењен уговор, на потпуно задовољство обију уговорјућих странака.

Послије потписа уговора, Његово Височанство Књаз и Господар, благоизвољно је примити турске комесаре на аудијенцију а у вече у Свијетлом Двору био је *дине*, на којем бјеху позвати комесари обију странака, царско отомански посланик г. Тефик Беј са секретаром посланства г. Лутфи Бејом.

Иза објаве Његово Височанство извољело је обдарити турске комесаре орденом Даниловим III. степена.

23 пр. мј. отишли су турски изасланици у пратњи неколико перјаника из гарде Његова Височанства и испраћени су до граница на Мајковцу.

Ова конвенција потпуно олакшава емигрантима уживање њиховијех добара: у пој су одређене све нужне олакшнице, по којим ће они без муке, трошкова и путовања примати чист доходак својих добара.

(Руски дарови.) Послато је у помоћ црногорцима: Од настојатеља цркве Њеног Императорског Височанства Вел. Књагинје Херцогине Единбушке, свештеника Е. Саловјева 35 рубаља; од двају црквенијех придворника: Н. Весменого, 15 рубаља и Н. Љубочкога, 25 рубаља. Од жене Колманског трговца, Екатерине Шкаричне, 100 рубаља. — свега 175 рубаља.

(Долазак.) Први секретар министарства спољних послова, г. Митар Бакић, који је пратио наше исељенике у Србију, повратио се прошлијех дана на Цетиње. О његовом путовању са исељеницима, рећићемо коју у другом броју.

— У друштву г. Бакића, повратио се и г. Павле Аполоновић Ровински.

— Дошао је у сриједу пропасту на Цетиње, ађутант Њ. В. нашег Књаза, г. Славомир Ђуровић.

ПРОСВЈЕТА.

Новосадски „Браник“, у свом 135-ом броју од 16 нов. доноси овај лијени чланак:

СРПСКИ ЕДИСОН.

(Никола Тесла.) *

Овим редцима најеран сам представити Српству једног од најгенијалних му синова данашњег доба, и ако до сада због

*) Обраћамо пажњу нашег свијета на овај чланак, у ком се описује рад једног Србина научника, који ће име српско прославити у широком свијету.

О том научњаку није се досад у нашем народу, па ни у цијелом Словенству ништа чуло, и ми се радујемо, што ће наш лист први упознати наш народ с радом овога Србина научника, кога у туђини чека велика будућност.

Благодарни смо поштованом г. писцу, што нам је приполао овај чланак и надамо се, да ће нас и у будуће највештавати о раду Николе Тесле.

Ур „Бр“

своје научењачке смјерности у нашем народу није познат био, него донекле само, и то ужем кругу својих пријатеља из ђачког доба, и својим ближњим пријатељима само. Ова тврдња може се учинити коме и прећерана, — али ја то с циним увјерењем ево изговарам, премда врло добро знадем, да би најпрви он по својој скромности осудио ме због овога тврђења мога, ако би у далеком свијету случајно сазнао за ове моје редове.

Тај јунак наш, то је Србин Никола Тесла, млади американски проналазач, који у племенитој утакмици са свијетским научењацима, као што су Едисон, Томзи, Веатингхауз, Ферари и т. д. и дан и ноћ ради и пише за човјечанство — за цио свијет.

* *

Од скора дала ми се прилика да загледам у неке свијетске листове, који говоре о неким његовим проналазцима на пољу електрицитета и у опште физике. Истом згодом прибијежио сам службене нумере од неколико његових патената на разне проналаске, па можда би се који стручњак наш нашао побуђеним да од „Patent Office“ у Вашингтону набави те а и остале његове патенте у копијама, па да по тање прикажу српском и словенском свијету те многобројне изуме нашег српског Едисона. Уза сваку копију патента штампана је научна расправа проналазачева о дотичном проналазку, а једна таква копија с расправом кошта само 25 новч. у нашем новцу. Можда би се збирке патената, тога нашег изумитеља, могле набавити за наше научне заводе у Биограду, Загребу, Сомбору, Новом Саду и т. д. а код толиких завода јамачно би се нашао који стручњак, који би кадар а и вољан био, широј публици макар у главном приказати и протумачити, те тако рећи Српству снасти те изуме нашег генијалног мислиоца у далеком Америци.

Ево тих нумера од његових неколико патената: ово су текући бројеви патенти раних изума од доба установљења Сјеверо-Америчког патентбироа. 381.968, 381.969, 381.970, — 382.279, — 382.280, — 382.281, 382.282, — 390.413, — 390.414, — 390.721, 390.820, — 401.520, — 405.858, — 405.859. Ово су изуми разних мотора за трансмисију снаге у опште, и трансформацију електрицитета.

Даље: 335.786, — 335.787, — 336.961, 336.962, — 350.954, — 359.748, — 390.415. Ови о разним електричним машинама, лампама и регулацији.

Даље: 382.845, и 396.121, о термо магнетичном мотору, који дјелује од магнетизма и тоpline.

Жалим свакојако што нијесам био у прилици да барем овако по службеним нумерама побљежим све досадање изуме Теслине. Међу тим ако се ко узинтересује ево му „Patent Office“ а у Вашингтону.

Већ по овим нумерама, из којих се види, да је по 3—4 патента по нумерама један за другим, дакле јамачно у врло кратким роковима узастопце добијао, па и по томе, што је изумитељу Ник. Тесли сад тек 33 године, дакле човјек са свим млад, можемо се са великом сигурношћу надати, да дух тога нашег Едисона, ако га Бог поживи, у најближој будућности неће мировати, него ће на против све продуктивнији бивати, — и све то обилатије радити на корист човјечанству, а на дику и понос малом народу српском из кога је пони-као. —

* *

А сада да укратко наведем неколико дословно преведених цитата из разних америчких и европско-инглеских листова, који су о Теслиним изумима писали.

Ево их неколико:

„Electrical Review“ у Њу-Јорку од 12. маја 1888, у коме је „Tesla-system“ о дистрибуцији силе најпрви описан, вели на једном мјесту овако: „Директна консеквенција Теслина мотора у комерцијалној употреби од великог је замашаја, јер оператер таког мотора, нема ништа више труда око надгледања, него онај, што подмазује какву осовину“ — — — — — „све у свему г. Тесла може се честитати, што је — — — — — продуцирао нешто особито ново у електричном свијету, као и за то, што се је до-вио до тога, да алтернативне струје практично употребити за трансмисију силе. Мотори су према извјешном механичком послу, за који су намијењени, врло сиретни (малени), регулирају се апсолутно сами, и у њима нема а ма баш никаквог електричног елемента, који би био подложен каквом механичком трошењу, и та озолност само обљежава ту серију проналазака као нешто са свим ново и оригинално — те је изглед да ће овај нови принцип бити од великог уплива на апликацију алтернативних струја у практичним формама електричних мотора, — и ми честитамо г. Н. Тесли на његову успијеху у томе правцу.“

„Дивна јединственост Теслина мотора препоручује га, и порађа неодклоњиву мисао, за што на то већ одавно није ко помислио — — — — —“

„Теслин мотор за алтернативне струје

опет је један корак у напредном јурењу електр. напретка, који је увијек активан.“ „Modern Light and Heat“ од 31. маја 1888. описујући предавање Теслино пред америчким институтом електр. инжињера, и називајући то предавање „admirable“ каже: — — — — — вјероватно је да ће овај тип мотора ријешити проблем интродукције малих квантума електричне силе у небројеним случајевима, ће су досадашњи покушаји безуспјешни остали — — — — — „Гд. Тесла мора се честитати не само на успјеху његова апарата, него и на генијалним теоретичким дедукцијама, које истичу у свом предавању.“

„Electrical World“ од 2. јуна 1888. о истом предавању између осталог вели ово: „Као излагача принципа и теорије овог новог система апликације алтернативних струја за разне употребе, Теслино је предавање знаменито са своје темељности и схватљивости.“

„Electrical Review“ од 19. Маја 1888. вели: „Ново дијело Теслино изазива мно-го пажње у електричним круговима, као што оштрих заслужује...“ Исти журнал вели даље: „Никола Тесла, млади проналазач који много обећава, рођен је у Аустрији у мјесту Смиљану у Лици. Он је један од најсмијернији и најнехваласавијех људи.“

„Electr. World“ од 7. Јула 1888. цитира лондонски лист „London Electr. Engineer“ који пише о томе предавању Теслину између осталог ово: „нема сумње, да ће ово предавање маркирати једну еру у прогресу електрич. инжињерства.“

У лондонском листу „Industries“ од 15. Јун. 1888. знаменити научњак Despre-ssis критикујући у једном чланку проналазак Теслин каже: „далеко сам од тога да умањујем вриједност Теслина дјела, него напротив мислим, да је дивно оно ријешење, које је он дао трансмисији енергије средством — алтернативних струја, — и не може се доста нахвалити.“

„The Patent and Court Record.“ Вашингтону од септембра 1888. вели међу осталим:

„Гд. Тесла заслужује потпуни кредит на оно што је изradio. Он је произвео један мотор, кога су еминентни електричари прогласили као неизвјезљив у пракси, и за који су држали, да би била лудорија о тој ствари и мозгати“, па даље „сигурно је један од најважнијих проналазака задњих година.“

„Pittsburgh Press“ од 21. Јула 1888. вели између осталог овако:

„Гд. Едисон и други еминентни електричари толико су пута изјављивали, да је мотор са алтернативним струјама једна немогућност; али нови проналазак Теслин, пошто је темељито окушан, показао је, да сетај еминентни центлмен Едисон прева-рио.“

Ко би желио више и опширније читати, како се у великом свијету оцјењују радови Николе Тесле, нека тражи „National Democrat“ у Rahway у од 1885, 1886 и 1887. год. и „Rahway Advocate“ од истих година о његову систему електр. свјетлости, пак онда нека тражи нарочито ове новине, у које смо имали прилику и сами загледати, као „Industries“ од 8. јуна 1888. „Electric Power“ од јануара 1889. „Power Steam“ од маја 1889. „Electrical Engineer“ од јуна 1888. „Modern Light and Heat“ (Бостон) од 24. маја 1888. „Electrical Review“, од 2. јуна 1888., па „Electr. World“ од маја и јула 1889., па ко хоће нека тражи „The Pittsburgh Dispatch“, „The Pittsburgh Post“, „Pittsburgh Times“ па „Pittsburgh Leader“ и т. д. од задњих двију трију година.

Колико ми је познато писали су о изумима Николе Тесле и неки њемачки стручни листови у Берлину, али иначе дубоко мислећи Нијемци нијесу разумјели онога што је тај Личанин, и што је о њему по америчким листовима писано, — па су га криво схватили, те њихове извјештаје, и ако са поштовањем о њему пишу, не могу ође употребити, јер нијесу достави-јерни, екстатични.

Јамачно има и по журналима францезијем и талијанскијем пуно што шта о радовима овога новог Руђера Бошковића, — али о томе би нас били дужни извјестити студенти наше крви и кољена, који се уче по школама тијех великијех народа, и који би кадри били сватити и разумјети оно, што им брат Србин Личанин по Америци ствара

* *

Сада неколико о досадањем животу његову.

Никола Тесла рођен је у селу Смиљану (госпишке парохије) крај Госпића у Лици, у гор. Крајини год. 1856. Отац му је био српско-православни свештеник Мидутин Тесла, који је пред десет година умро у Госпићу као прото. Мати му је Бука рођ. Мандић, удовица узорита међу попадијама српскијем. Жива је, дакле дочекала је славу свога сина. Узгред буди речено, вриједна ова старица, и ако не зна читати ни писати, знаде и, пр. из на-

родних цјесам, из „Горског вијенца“ и т. д. рецитирати читаве партије, што показује и њезину даровитост, јер то је она узгред некад чула на замјатили. Таланат свој наследио је Никола и од оца и од матере своје, јер и Тесла и Мандић на гласу су у Крајини са талента свога. Нижу реалку свршио је у Госпићу, вишу у Раковцу крај Карловца, а техничке науке у Грацу и Прагу, — све као необичан ђак. По сврше-ним наукама ступи у једно електричко друштво у Пешти. Већ ту је показао свој проналазачки дар изумјевши неке поправке на телефону за ојачање гласа. На брзо пређе у службу електричком друштву у Паризу, одатле у Лондон, а из Лондона год. 1884. пређе у Америку, јер Европа чинила му се непогодна за извдење већ доде замислијених проналазака.

Пошто су му неки Американци већ из Париза и Лондона пренијели били име у Америку буде примљен одмах од славног Едисона у његов лабораториум. Ту је радио око двије године, а онда раставивши се с Едисоном у пријатељству, оснује свој лабораториум и компанију под својим именом, и сада с њоме ради.

Имао сам прилику од скора виђети и у ближе познати овога дивног младића. Дошао је јесенас из Америке на изложбу у Париз, па отуда скокну и у своју постој-бину Лику, да обиђе своју стару мајку и родбину своју. Никола Тесла је неоодо-во симпатична личност. Осваја свакога с ким само часак стане и прозбори. Да нема нешто мрких наусница, био би дјевојачког лика и изгледа, а у разговору и опхођењу сушта њежност и благородство. У разговору није то сувопарни стручњак физичар, него идеалиста, необично примчив за све пле-менито и узвишено. Он на памет знаде цијелу библиотеку из свијетске појезије. Све што је најљепше у инглеском, францеском, талијанском, њемачком, српском и и хрватском прјесништву зна он на изуст. Дивио сам се слушајући како у шали и разговору рецитира Бајрона, Шекспира, Гетеа, Шилера, Леонардије, Његуша, Бранка, Змаја и друге наше боље прјеснике.

— Необично висок, витак, али ипак при-томе снажних костију, као и његови зем-љаци, који се никад испод Велебита ни мицали нијесу.

И за то надајмо се, да ће нам поживи-јети још дуго и много на корист човјечан-ству а на дику не само уској Лици и маленом Српству, него и цијелом великом Словенству.

2×2=4.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Црногорци досељеници у Србији.)

Како јављају из Крушевца, тамо је стигла 14. о. м. трећа партија Црногораца досељеника, и жељезницом отишла у топлички округ, гдје се има населити. Братско дочекивање, које српски сељаци и грађани по варошима указују својој црногорској браћи, служи им на част. Свуд, гдје год пролазе Црногорци, народ их дочекује пријатељски, олакшава им путовање, износе потребну храну, како не би ни у чему тријељи оскудицу. Исто тако и власти, по наређењу својих надлежних министара, чине све могуће, те да Црногорци не претрпе ништа, што би им могло бити жао. Тако је одређен тимочки, моравски и дрински ескадрон, те превози ствари, жене, старије и слабије људе и децу. Покрај тога иду за досељеницима од вароши до вароши по један љекар и два полицијска чиновника ради одржавања реда и указивања најпрече љекарске помоћи у болести. — У путу се поизувавало доста ђевојака Црногоркиња, и то махом за српске момке. Сви ови Црногорци населиће се у косачином и јаблиничком срезу топличког округа. Главни комесар је пуковник Јован Прапорчетовић, који се стара, да се нејач добро чува. Одраслији људи граде куће по селима, а у послу им помаже једна чета пионира, која се тамо бави чет неђеља. — Здравље Црногораца досељеника је врло повољно, и од цијеле прве партије (1303 душе) разболело се само њих 18, и то махом старијих и слабијих људи. До сад се доселило у Србију преко 5000 душа. Број кућа, које ће ови досељеници насели изнијеће око 1174.

„Бр.“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Извињао је из штампне календар са Шематизмом црногорским:

Г Р Л И Ц А.

За просту 1890 годину

Са штедећом садржином:

1. Поздрав старом 1889 и усклик новом 1890, прјесма од Ј. Сундечића.
2. Важнији догађаји у држави 1889-те
3. Седамнајести Октобра прјесма М. Мајкова превод од Л. Томановића.
4. Домаћа читуља.
5. Косовске Даворије од Ј. Сундечића.

6. Како да се бранимо од једне наше народне болести, — од грознице од Дра П. Миљанића.

7. О гајену воћака од професора Ф. Јерговића.

8. Црногорске пословице, из збирке Ф. Радичевића.

Цијена календару 34 новчића.

Књижицама по 30 новчића.

Уредништво „ГРЛИЦЕ“.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на

„СРПСКИ ГЛАС“

што га издаје у Задру, на Српском Приморју,

САВА БЕЛАНОВИЋ.

Годишња цијена: За Аустро-Угарску ф. 7 — За Црну Гору и Србију ф. 8. — За остале земље поштанске заједнице 20 франка у злату. На по године, и на три мјесеца, суразмјерно.

„Српски Глас“ — једино српско гласило на питомој обали Јадранског Мора — не би смио оскудијевати ни у једно-српској кући, гдје се рачун води о судби-ни приморских Срба и њиховијех витеш-кијех суејада у Црној Гори; особито српске Читанице не би смјеле без њега бити.

О важности и занимљивости „СРП-СКОГА ГЛАСА“ било би сувишно ишта казати: познато је, да се овај лист у ве-ликом јевропском свијету сматра као један од најбољијех журнала на цијелом Словен-ском југу. Осим редакционих стране листа, која је врло богата, „СРПСКИ ГЛАС“ доноси извјештаје из разних српских и сло-венских крајева, и најпосле једно недјељно Писмо са Цетиња од припознатог српског новинара и публицисте. Дале доноси „СРПСКИ ГЛАС“ у изобилу политичкијех чланака, телеграма о дневним питањима, књижевнијех расправа, и т. д. и т. д.

Претплату на „С. ПСКИ ГЛАС“ тре-ба шилати Администрацији листа у Задр; а за Краљевину Србију прима претплате Књижица Велимира Валожића у Био-граду.

„Администрација Српскога Гласа“.

ОТКРИТА ПОДПИСКА НА 1890-и ГОДЪ на еженедѣљный религијозно-нравствени, народный журнал под названіем:

„КОРМЧИЙ“

3 руб. за годъ съ перес. — 2 рубъ за полгода съ перес.

„Кормчий“ рекомендованъ Его импера-торскимъ Высочествомъ, генералъ-фельд-цейхмейстеромъ, Великимъ Княземъ Миха-иломъ Николаевичемъ для выписки нижнимъ воинскимъ чинамъ по артиллеріи.

Адресъ редакціи: Москва, по-лянка д. протоіерея Космо-Даміанской цер-кви.

Кормчий предназначается для воскрес-ного и праздничнаго народнаго чтенія.

Вступая въ 3-й годъ изданія журнала редакція не можетъ не выразить читате-лямъ и подписчикамъ Кормчаго своей серд-ечной благодарности за ихъ сочувственное отношеніе къ цѣлямъ ея скромнаго труда, выражавшееся неоднократно, какъ въ ус-ныхъ, такъ и письменныхъ благодарностяхъ, что служило редакціи немалымъ утѣшеніемъ въ нелегкомъ дѣлѣ издательства.

Ободренная такимъ благосклоннымъ вниманіемъ со стороны читающей публики, редакція и въ слѣдующемъ году останет-ся вѣрной своей первоначальной задачѣ: доставлять простому Русскому народу на-зидательное и доступное для него чтеніе.

Кормчий и въ 1890 году будетъ изда-ваться, примѣняясь къ событіямъ недели или своего выпуска или слѣдующей за нею и такимъ образомъ можетъ служить удоб-нымъ подспорьемъ для въбогослужебныхъ собесѣдованій съ народомъ на весь годъ, въ особенности сельскому духовенству; а для мірянъ и христіанскихъ семей — благо-временнымъ и полезнымъ чтеніемъ въ во-скресные и праздничные дни.

Каждый подписчикъ — священникъ для своихъ бесѣдъ съ народомъ въ церкви и внѣ ея можетъ почерпнуть изъ журнала уже готовый матеріалъ: такъ кромѣ обяза-тельнаго въ каждомъ № объясненія Еван-гелія (которое въ 1890 году будетъ вестись по зачаламъ, начиная съ евангелиста Мат-вея) или Апостола, подучить: Объясненіе Богослуженія Православной церкви и раз-ныхъ обрядовъ его; объясненія главнѣй-шихъ истинъ Христіанскаго вѣровѣнія, рядъ назидательныхъ разсказовъ о различ-ныхъ христіанскихъ добродѣтеляхъ, состав-ленныхъ по Чет. Минеевмъ, прологамъ и пр.; съ нравственнымъ выводомъ для жизни христіанина; предлагаться будутъ также

сказанія о различныхъ явленіяхъ вѣры бла-годатной и дивныхъ знаменіяхъ Милости Божіей; описанія Московскихъ и Россій-скихъ святыхъ. Разнородные нравственные недуги нашего времени и вообще болѣе замѣчательныя явленія текущей жизни бу-дутъ также находить себѣ мѣсто на стра-ницахъ Кормчаго. Для разнообразія въ предлагаемомъ матеріалѣ, редакція будетъ помѣщать разсказы изъ быта, воспомина-нія, историческіе очерки.

Подписчикъ — мірянинъ встрѣтитъ въ указанномъ перечнѣ статей назидательное и полезное для себя чтеніе.

Въ 1890 году между прочимъ пойдутъ: рядъ статей подъ заглавіемъ: „Богъ въ Его твореніи“ и бесѣды „о Молоканствѣ и сходныхъ съ нимъ по духу сектъ“.

Номера будутъ украшаться иллюстра-ціями, или изъ событій Вѣтхаго и Новаго Завета, или видами замѣчательныхъ свя-тыхъ и различныхъ достопамятностей.

Каждый № будетъ заключать въ се-бѣ не менѣе 12 страницъ, то есть 1½ печ-атныхъ листа средняго убористаго шрифта.

Программа изданія:

1) Календарныя свѣдѣнія. 2) По вѣ-роученію. Объясненія вѣроученія Право-славной церкви. 3) По священному писанію. Объясненіе Евангелійскихъ и Апостольскихъ чтеній. 4) По церковному Богослуженію. Объясненіе церковнаго Богослуженія, обря-довъ при таинствахъ и другихъ церков-ныхъ службахъ; объясненіе молитвъ и цер-ковныхъ пѣснопѣній. 5) По правоученію, или христіанскимъ обязанностямъ. Объяс-неніе заповѣдей, правилъ христіанскаго благочестія; поученія св. Отцевъ и учите-лей церкви и современныхъ проповѣдни-ковъ, извлеченія изъ ихъ твореній. Сюда также будутъ входить и повременное обра-щеніе съ словомъ назиданія къ православ-нымъ воинамъ относительно честнаго про-хожденія ими службы воинскаго званія, и имѣющія помѣщаться по временамъ духовно-нравственные стихотворенія. 6) По свя-щенно церковной исторіи. Разсказы священ-ной исторіи вѣтхаго и новаго завета съ ближайшимъ примѣненіемъ къ жизни хри-стіанина, болѣе замѣчательныя событія изъ церковной исторіи, преимущественно исто-ріи Россійской церкви, житія святыхъ съ выводомъ изъ оныхъ уроковъ для христіа-нина; описаніе святыхъ православной цер-кви, преимущественно Россійской. 7) Изъ церковной практики. Выдержки, съ крат-кими примѣчаніями, изъ древнеслѣсныхъ и старопечатныхъ церковныхъ книгъ, служ-жація къ обличенію заблужденій расколь-ническихъ, и вмѣстѣ извлеченія изъ совре-менныхъ противораскольническихъ сочине-ній; а также опроверженія и другихъ со-временныхъ сектъ и лжеученій. 8) Изъ быта. Изъ быта народнаго, военнаго, школь-наго, миссіонерскаго, изъ быта раскольни-ковъ и сектантовъ; и вообще (сюда будутъ входить) наиболее выдающіеся случаи изъ религијозно-нравственной жизни народа, на-блюденія надъ жизнью и движеніемъ въ расколъ и другихъ сектахъ, свѣдѣнія о заслуживающихъ особеннаго вниманія, со-бытіяхъ современной жизни. 9) Извѣстія и замѣтки. 10) Отвѣты редакціи. 11) Объяс-ненія.

Оставляя и на слѣдующій годъ изда-нія ту же малую подписную цѣну, 3 рубля въ годъ, редакція дѣлаетъ это въ видахъ доступности журнала среди крестьянъ, ре-месленниковъ и пр. небогатаго люда, для которыхъ допускается и разсрочка въ под-писной платѣ, а именно: при подпискѣ 1 р., къ 1 мая и къ сентябрю по рублю.

Для недостаточныхъ средствами цер-ковно-приходскихъ школъ и для низшихъ лицъ причта — церковнослужителей допус-кается разсрочка на тѣхъ же условіяхъ.

Г. г. иногородныхъ подписчиковъ съ своими требованіями на журналъ просятъ обращаться исключительно въ главную кон-тору редакціи: Москва, Полянка.

Объявленія для напечатанія въ жур-налъ принимаются по 15 к. за строчку.

Въ редакціи имѣются экземпляры Кормчаго за 1888-й и 1889-й г. г.

Цѣна 1 экз. 1888 г. съ пересылкой 2 рубля.

„ 1 „ 1889 г. „ „ 3 „

Вмѣстѣ съ симъ, редакція обращается ко всемъ сочувствующимъ дѣлу духовнаго просвѣщенія народа и ревнителямъ благо-честія съ воззваніемъ: дѣлиться съ ней сво-ими трудами, наблюденіями, а также до-брыми совѣтами и указаніями.

Въ особенности, въ этомъ случаѣ, мы надѣемся на своихъ собратьевъ — пастырей церкви. Имъ, какъ ближе всѣхъ стоящихъ къ духовной жизни народа, легче и удоб-нѣе сообщать свои наблюденія. Много най-дется священниковъ, которые и желали бы предать печати свои труды, но не имѣютъ на это или возможности, или достаточныхъ средствъ.

Въ виду этого, редакція и проситъ почтенныхъ пастырей дѣлиться съ ней тѣмъ, что сколько нибудь отвѣчаетъ программѣ и направленію ея журнала.

Всякая статья, замѣтка и пр., при-сланная въ редакцію и найденная ею удоб-

ною для помѣщенія, будетъ печататься въ журналѣ съ живѣйшей благодарностью на общую пользу.

Редакторы издателя:

Протоіерей С. П. Липидевскій

Священники: Т. П. Бухаревъ.

В. П. Гурьевъ.

КАЛЕНДАРИ ЗА Г. 1890.

1 ОРАО велики илустровани календар са више слика, поучни ствари и приповиједака. 50 нов.

2 ВЕЛИКИ, ГОДИШЊАК, са више слика, и поучни ствари, и са придодатком сликом Св. Саве архиепископа и просветитеља српског. 50 нов.

3 ГОДИШЊАК, велики српски наро-дни илустровани каленвар са сликама и више поучни ствари. 35 нов.

4 ДОМИШЉАН, са придодатом књи-гом: веселе приповијетке од Абуказема. 75 нов.

5 ЦРНОГОРАЦ, са приводатом књи-гом: бојеви и јунаштва у народним пјесама. 20 нов.

6 СОКО са књигом: 17. одабраних пјесама. 20 нов.

7 ПОЛАЗЕНИК, са књигом: Свети Саво српски просветитељ и учитељ у народним пјесмама. 20 нов.

8 СРЕМАЦ, са књигом: 44 разне пјесме. 20 нов.

9 НАРОДНИ КАЛЕНДАР, са сликом: пјанство за народ од Дра. М. Јовановића Батута. 25 нов.

10 ЦАРИЋ, мали календар са више слика и другим поучним стварима. 20 нов.

Цетиње, 1 децембра 1889.

Књижица М. Л. Иванншевића.

†

Сродницима и пријатељима јав-љам тужну вијест, да се је 30. Нов. моја кћерка

МИЛИЦА,

послије тромјесечног боловања у вѣчност преселила, а 1. Децембра предата матери земљи.

Свима онима, који ми ма буд ко-јим начином у неколико бѣл олак-шаше, а тако и онима који тијело покојнице попрашине до вѣчнога дома њеног, нека је овим путем изречена срдачна хвала.

Цетиње, 2. Децембра 1889.

Ожалошћени:
Буро Перовић
са осталом родбином.

ОБЈАВА.

Обративши се потписаноме, могу се добити од сваке врте печати од каучука и од бакра изрезани за кан-целарије, школе и трговце и т. д. и т. д., као такође и коверте са насловом за писма, посјетне карте и т. д. и т. д.

Цетиње, 2 децембра 1889.

КАРЛО ЂИЉЕН.

Господи поручитељи умољ вају се лијепо да одмах са поруџбином уложје готов новци, ако желе да им поруџбина одмах пристије.

ОГЛАСИ.

ЈЕФТИНЕ, ЛИЈЕНЕ И ОДАБРАНЕ
КАРОЦЕ

по 170 флорина а вр. и скупље. Лака кола, Фаетони, (Mylord), батари и затворена кола, као и мртвачка кола налазе се вагда го-това у највишем избору. Ценовници шаљу се бесплатно.

ЈОСИФ БОГДАН

фабрикант кола у Будапешти.

Фабрика: Pfauengasse № 10—12

Стовариште: Museumring № 10—19

i Pfauengasse № 7. —

(3—10)

Штованим читаоцима „Гл. Црногорца.“

Ако има когод шесту књигу Бу-ковијех пјесама, те би је хтио прола-ти, — најпонижније молим, нека се изволи обратити нижепотписатоме, уз означену цијену књиге.

Херцегови (Бока которека)

Вељко Радојевић.

ОД СУХЕ БОЛЕСТИ!

Лијепо име моје

Amerikan Consumption Cure, коју готовим има 10 година, проијело се цијелим свијетом. Доста је неколико дана узимати, да престане кашаљ и избацивање. Тај лијек био је по-уздана помоћ хиљадама грудобоних. Одмах макне кихавицу, задуху, про-муклост и сваки други недуг у грлу. Цијена: 3 боције 4 франка, кад се попије новац или унатоц.

Сиротиња добија бесплатно, на свједоубу свога пароха.

J. F. A. HÖPNER, AMERIKAN DRUGGIST.,
Berlin S., Alte Jakobstr. 75.

(3—12)

КУПУЈЕМО

употребљене и неупотребљене црногор-ске поштанске марке, особито ријет-кости. Понуде са „К. К. 2289“ на **G. L. Daube & Co Köln a/Ph.**

ПОЗИВА

ваљане агенте, да продају руске лозове са добитцима, солидна бан-карска кућа у Петрограду.

С понудама ваља се обраћати:

ГЕНРИХУ БЛОКЪ,

57, Невскій,

С. Петербургъ (Россія.)

(10—10)

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

le catalogue général illustré renfermant 580 gravures (modèles inédits) pour la SAISON d'Hiver, dont l'envoi est fait gratis et franco contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Co
PARIS

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du **PRINTemps**, mais bien spécifier les genres et prix.

Expéditions dans tous les Pays du Monde
Le catalogue indique les conditions pour l'envoi franco de port et de douane.

Interprètes dans toutes les Langues
à la disposition des personnes qui désirent visiter les Magasins.

TIMBRES-POSTE

J. DELZENNE, 1. Rue Allent, PARIS
Achète tous les Timbres anciens et nouveaux, et paie par retour du courrier. — Lui faire des offres avec échantillons.